

PSO z przedmiotu wiedza o społeczeństwie kl. II

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- pomimo pomocy nauczyciela nie potrafi się wypowiedzieć,
- nie opanował wiedzy i umiejętności w zakresie wymagań koniecznych niezbędnych do dalszego kształcenia,
- nie potrafi wykonać prostego polecenia,
- wykazuje się brakiem systematyczności i chęci do nauki,
- nie interesuje się przedmiotem.

Ocena dopuszczająca (poziom wymagań koniecznych)

Uczeń:

- przy pomocy nauczyciela jest w stanie wykonać proste polecenia,
- ma braki w opanowaniu wiedzy i umiejętności, które są konieczne do dalszego kształcenia; posiada minimum wiedzy,
- nie potrafi sformułować jasnej wypowiedzi na tematy poruszane na lekcjach,
- jego postawa na lekcjach jest bierna, ale wykazuje chęć do współpracy,
- potrafi wyjaśnić, dlaczego człowiek jest nazywany istotą społeczną,
- zna definicje grupy społecznej i roli społecznej,
- potrafi wymienić potrzeby człowieka,
- podaje konkretne przykłady grup społecznych,
- zna i rozumie pojęcie społeczeństwo,
- zna zasady prawidłowego porozumiewania się,
- rozumie, czym jest społeczność szkolna,
- wymienia rodzaje grup społecznych, cechy państwa, podstawowe zasady państwa demokratycznego, podstawowe zasady ustroju RP,
- charakteryzuje pracę organów szkoły,
- lokalizuje siedzibę władz miejskich,
- wyjaśnia pojęcia: grupa społeczna, gmina, powiat, województwo, państwo, obywatelstwo, monarchia, republika, opozycja, ustawa, prawo, kodeks, partia polityczna, kampania wyborcza, organizacja pozarządowa, środki masowego przekazu
- wylicza elementy charakterystyczne dla prawidłowego porozumiewania się, nazwy podstawowych dokumentów dotyczących praw człowieka, partie istniejące w Polsce,
- wymienia główne zadania szkoły, prawa i obowiązki dziecka i ucznia, zadania samorządu uczniowskiego i jego uprawnienia,
- zna: symbole narodowe, największe skupiska polonijne na świecie, wolności, prawa i obowiązki obywateli RP, zasady prawa wyborczego,
- potrafi nazwać centralne organy państwowe,
- wyjaśnia pojęcia: naród, świadomość narodowa, obywatelstwo, tolerancja, mniejszość narodowa, stereotyp, ojczyzna, patriotyzm, nacjonalizm, szowinizm, kosmopolityzm, Polonia,
- zna i rozumie pojęcia: państwo, suwerenność,
- umie dokonać klasyfikacji państw według różnych kryteriów,
- wie i rozumie pojęcie demokracja,
- umie wymienić podmioty życia publicznego,
- umie wymienić i rozpoznać różne formy uczestnictwa obywatelskiego w życiu publicznym,
- zna i rozumie pojęcia: partia polityczna, system partyjny,

- zna i rozumie pojęcia: związek zawodowy, strajk,
- potrafi scharakteryzować prasę, telewizję, radio, internet jako środki masowej komunikacji i omówić wybrany tytuł, stację, czy portal ze względu na specyfikę przekazu i odbiorców,
- zna i rozumie pojęcia: konstytucja, konkordat, obywatelska inicjatywa ustawodawcza,
- potrafi przedstawić sposób powoływania parlamentu,
- zna zasady wyboru prezydenta RP,
- zna strukturę wymiaru sprawiedliwości w Polsce,
- umie wymienić podstawowe wolności i prawa obywatela RP,
- zna pojęcie –samorząd terytorialny i jego strukturę,
- zna zasady wyboru do samorządu terytorialnego,
- zna organy i zadania samorządu gminnego,
- zna zakres spraw, którymi zajmuje się samorząd powiatowy i wojewódzki,
- wie, gdzie znajduje się urząd gminy i jakie sprawy można tam załatwić.

Ocena dostateczna (poziom wymagań podstawowych)

Uczeń:

- jest aktywny na lekcjach sporadycznie,
- jego wiedza jest wyrywkowa i fragmentaryczna,
- ma problemy z samodzielnym sformułowaniem i uzasadnieniem swoich wypowiedzi,
- udziela odpowiedzi na proste pytania nauczyciela,
- wykonuje samodzielnie proste zadania, które przydzielili mu grupa,
- definiuje pojęcia: potrzeby człowieka, grupy społeczne, samorząd terytorialny, Polonia, naród, państwo totalitarne, autorytarne, demokratyczne, absolutorium, koalicja, elektorat, interpelacja, immunitet,
- zna: podstawowe dokumenty, w oparciu o które funkcjonuje szkoła, cele, jakie realizuje państwo, układ treści Konstytucji RP, strukturę władzy centralnej i jej podstawowe uprawnienia,
- wymienia formy państwa, podstawowe dokumenty określające prawa i wolności człowieka, systemy partyjne na świecie, typy partii,
- odróżnia państwa o ustroju demokratycznym od państw niedemokratycznych i zna w nich sytuację jednostki,
- charakteryzuje podstawowe zasady państwa demokratycznego, ustroju RP,
- omawia proste diagramy, wykresy, tabele,
- opisuje i kwalifikuje grupy społeczne i warunki przynależności,
- wie, że oprócz praw obywatel ma też powinności, jak się powołuje organy władzy,
- rozumie pojęcia: cechy wrodzone, cechy nabyte, osobowość, wartości, socjalizacja,
- umie wymienić rodzaje grup społecznych i podać konkretne ich przykłady,
- potrafi wyjaśnić, w jaki sposób grupa wpływa na jednostkę,
- potrafi identyfikować różne role grupowe,
- umie wyjaśnić, dlaczego społeczeństwo jest zbiorowością złożoną wewnątrznie zorganizowaną i zróżnicowaną,
- rozumie, jak tworzą się podziały społeczne,
- rozumie pojęcia: komunikacja werbalna, niewerbalna, asertywność,
- wie, jakie dokumenty regulują pracę szkoły,
- umie omówić strukturę szkolnictwa w Polsce,

- umie wymienić cechy, jakimi powinny się charakteryzować osoby pełniące funkcje w samorządzie uczniowskim,
- zna procedurę wyborów do samorządu uczniowskiego i umie je przeprowadzić,
- potrafi wyjaśnić różnicę między narodowością a obywatelstwem,
- zna polskie symbole narodowe i historię ich powstania,
- wie, jak należy zachować się wobec polskich symboli narodowych,
- potrafi wymienić mniejszości narodowe i etniczne zamieszkujące Polskę,
- potrafi wymienić przejawy patriotyzmu w czasie wojny i w czasie pokoju,
- umie ocenić postawę nacjonalistyczną,
- zna koncepcje genezy państwa,
- zna i rozumie pojęcia: monarchia konstytucyjna, republika, państwo unitarne, złożone, federacja,
- zna i rozumie pojęcia: państwo totalitarne, państwo autorytarne, państwo demokratyczne,
- umie przedstawić historię demokracji,
- potrafi podać przykłady współdziałania i konkurencji ze sobą w życiu publicznym różnych podmiotów,
- zna i rozumie pojęcie: społeczeństwo obywatelskie,
- umie wyjaśnić, dlaczego zorganizowani obywatele mogą skuteczniej niż pojedynczy ludzie rozwiązywać niektóre problemy społeczne,
- zna i rozumie pojęcia: organizacja pozarządowa, organizacja pożytku publicznego, wolontariat, stowarzyszenie, fundacja,
- wie, jakie są cechy i funkcje partii politycznych,
- umie określić, jakie są podstawowe zadania i możliwości działania związków zawodowych,
- potrafi wymienić funkcje środków masowego przekazu,
- zna zasady ustrojowe państwa polskiego,
- umie przedstawić organizację pracy polskiego parlamentu,
- wymienia zadania i uprawnienia prezydenta,
- zna zasady wymiaru sprawiedliwości,
- umie wymienić obowiązki obywatela RP wobec państwa,
- umie wymienić organy samorządu wojewódzkiego, powiatowego, gminnego,
- wie, komu przysługuje bierne i czynne prawo wyborcze,
- wie, jak powstaje i na co jest przeznaczony budżet gminny,
- wie, jakie sprawy można załatwić w urzędzie powiatowym i wojewódzkim,
- zna nazwy i rozmieszczenie na mapie wszystkich województw w Polsce,
- wie, jakie przemiany gospodarcze zaszły w RP po 1989r.,
- zna system szkolny w Polsce.

Ocena dobra (poziom wymagań rozszerzających)

Uczeń:

- w dużej mierze opanował treści i umiejętności zawarte w programie,
- chętnie pracuje w grupie,
- jest aktywny na zajęciach,
- umiejętnie wykorzystuje zdobyte informacje,
- wykonuje samodzielnie typowe zadania związane z tokiem lekcji i zlecone przez nauczyciela,
- umie formułować proste, typowe wypowiedzi ustne i pisemne,
- potrafi interpretować diagramy, wykresy, mapki tematyczne, tabele,
- poprawnie stosuje pojęcia: naród, państwo, samorząd terytorialny, grupa społeczna, państwo unitarne, federacyjne, niezawisłość sędziowska, suwerenność,

- omawia formy państwa,
- zna i rozumie różnice między państwem totalitarnym i autorytarnym i mechanizmy funkcjonowania państwa demokratycznego,
- wykazuje różnice między monarchią konstytucyjną a republiką,
- zna rodzaje więzi społecznych w grupie, czynniki, które wyznaczają prawa i obowiązki dziecka-ucznia, władze samorządu uczniowskiego i opisuje ich działalność,
- rozumie: swoje związki z przyrodą i wie, że jest ona niezbędna do życia oraz funkcjonowania człowieka, że człowiek staje się istotą społeczną dzięki różnorodnym kontaktom; współzależność między sposobem sprawowania władzy a sytuacją obywatela w państwie; różnicę między władzą ustawodawczą i wykonawczą, podział zadań między organami władzy samorządowej a władzą centralną,
- porównuje zachowania pozytywne i negatywne oraz ich wpływ na postawę ludzi,
- prezentuje różne sposoby rozwiązywania konfliktów,
- określa specyfikę działalności organów terytorialnych i organów szkoły,
- charakteryzuje podstawowe zasady ustroju politycznego RP i uprawnienia organów władzy
- uzasadnia cel działania organizacji pozarządowych, fundacji, stowarzyszeń, związków zawodowych,
- dostrzega różnice w typach partii i systemach partyjnych,
- potrafi wyjaśnić, co kształtuje osobowość człowieka,
- zna sposoby podejmowania wspólnych decyzji,
- potrafi scharakteryzować rodzinę i grupę rówieśniczą jako małe grupy społeczne,
- potrafi omówić przyczyny i konsekwencje zmian demograficznych w społeczeństwie polskim,
- potrafi scharakteryzować, odwołując się do przykładów, wybrane warstwy społeczne, grupy zawodowe i style życia,
- umie wyrażać emocje w komunikatach typu ja,
- zna zasady rozwiązywania konfliktów, umie komunikować się za pomocą słów i przy użyciu języka ciała, potrafi jasno i precyzyjnie wyrażać własne zdanie,
- potrafi wymienić i zna kompetencje organów szkoły,
- potrafi określić miejsce samorządu uczniowskiego w życiu szkoły,
- zna prawa mniejszości narodowych,
- potrafi wykazać, odwołując się do Holokaustu oraz innych zbrodni przeciw ludzkości, do jakich konsekwencji może prowadzić skrajny nacjonalizm,
- potrafi wymienić cechy i funkcje państwa,
- potrafi wymienić przykłady monarchii i republik w Europie,
- potrafi przedstawić pozycje obywatela w państwach totalitarnych, autorytarnych, demokratycznych,
- wymienia podstawowe zasady demokracji,
- potrafi uzasadnić potrzebę przestrzegania zasad etycznych w życiu publicznym i podaje przykłady skutków ich łamania,
- wie, co należy zrobić, aby założyć stowarzyszenie,
- potrafi wymienić największe partie polityczne w Polsce i wskazuje podstawowe różnice programowe między partiami działającymi w Polsce,
- umie określić, jaki wpływ na warunki pracy może mieć działalność związków zawodowych,
- umie wymienić rolę środków masowego przekazu w życiu obywateli,
- potrafi odróżnić informacje/fakt od opinii/komentarza na dany temat,
- potrafi wskazać, że konstytucja jest ustawą zasadniczą, podstawowym aktem prawnym,
- potrafi wymienić zadania sejmu i senatu,
- umie omówić procedurę tworzenia, skład i funkcje rządu RP,
- potrafi wskazać różnice między uprawnieniami premiera i prezydenta,
- wyjaśnia, na czym polega zasada niezawisłości sędziowskiej i dwuinstancyjność działania sądów,

- potrafi wyjaśnić, w jaki sposób Trybunał Konstytucyjny kontroluje zgodność prawa z konstytucją,
- wyjaśnia zasady decentralizacji i pomocniczości,
- potrafi omówić zasady wyboru radnego, starosty, wójta, burmistrza i prezydenta,
- zna różne sposoby wpływania obywateli na decyzje władz gminy,
- potrafi napisać podanie, krótki list w sprawie publicznej i wypełnić prosty druk urzędowy,
- wie, jakie są obowiązki urzędnika wobec obywatela.

Ocena bardzo dobra (poziom wymagań dopełniających)

Uczeń:

- bardzo aktywnie uczestniczy w zajęciach,
- sprawnie samodzielnie posługuje się różnymi źródłami wiedzy, uzasadnia odpowiedzi korzystając z wiadomości prasowych i telewizyjnych,
- potrafi posługiwać się wcześniej wymienionymi pojęciami w określonych sytuacjach, tekstem konstytucji, na wybranych przykładach ocenić funkcjonowanie w praktyce zasad ustroju RP, wykorzystać wiedzę teoretyczną do oceny problemów, które są rozwiązywane przez władze centralne i samorządowe,
- uzasadnia własne poglądy i stanowiska,
- rozumie, że człowiek jest niepowtarzalną indywidualnością, która jest obdarzona swoistymi cechami i możliwościami wzbogacania życia społecznego,
- wie, na czym polega szczególna rola rodziny w życiu człowieka,
- potrafi podać przykłady zróżnicowania społecznego i sposoby jego zmniejszania, na podstawie samodzielnie zebranych informacji potrafi omówić problemy i perspektywy życiowe młodych Polaków,
- omawia system szkolnictwa ponadgimnazjalnego w Polsce,
- uzasadnia, że samorząd uczniowski jest szkołą demokracji,
- wie, jaką postawę powinniśmy przejawiać wobec przedstawicieli innych narodów,
- potrafi ocenić, odwołując się do historycznych i współczesnych przykładów, w jaki sposób stereotypy i uprzedzenia utrudniają dziś relacje między narodami i państwami, wie, w których państwach znajdują się największe skupiska Polonii,
- umie podać przykłady państw jednolitych narodowo i wielonarodowych,
- potrafi podać przykłady państw unitarnych i federacyjnych,
- uzasadnia wyższość demokracji nad systemem totalitarnym i federacyjnym,
- odróżnia formy demokracji pośredniej i bezpośredniej,
- zna różnice między demokracją większością a konstytucyjną,
- potrafi opracować –indywidualnie lub w zespole –projekt uczniowski dotyczący rozwiązania jednego z problemów społeczności szkolnej lub lokalnej i w miarę możliwości go realizuje (np. jako wolontariusz),
- potrafi ocenić rolę związków zawodowych w państwie demokratycznym,
- umie uzasadnić znaczenie opinii publicznej we współczesnym świecie,
- wyjaśnia, jakie instytucje i w jaki sposób realizują w Polsce zasadę trójpodziału władz,
- wyjaśnia, jak powstają w Polsce ustawy,
- zna i rozumie pojęcia: kadencja, Zgromadzenie Narodowe, mandat poselski, interpelacja poselska, immunitet poselski,
- wie, kto sprawuje administrację rządową w terenie,
- rozumie pojęcie cywilna służba i jej rolę w państwie demokratycznym,
- potrafi wymienić cechy, jakie powinien posiadać urzędnik państwowy,
- zna kompetencje Trybunału Stanu,

- umie wymienić organy stojące na straży RP i określić ich zadania,
- zna i rozumie pojęcia: kadencja, obwód wyborczy, komitet wyborczy, kampania wyborcza, mężowie zaufania,
- wymienia przykłady działalności gospodarczej w gminie,
- dokonuje samodzielnej oceny wydarzeń i zjawisk,
- dostrzega związki przyczynowo- skutkowe,
- potrafi łączyć wiedzę z różnych przedmiotów,
- potrafi interpretować diagramy, wykresy, tabele, mapki tematyczne i wyciągać wnioski,
- interpretuje teksty źródłowe,
- przedstawia obecny stan wiedzy dotyczącej badań socjologicznych,
- rozumie znaczenie pojęć: tolerancja, socjologia,
- porównuje swoje miejsce w społeczeństwie z innymi,
- rozumie, że oprócz praw uczeń ma obowiązki,
- zna i cytuje maksymy filozofów i umie je zinterpretować,
- wyodrębnia różnice w podziale zadań poszczególnych struktur samorządu oraz organów szkoły,
- wykazuje różnice występujące pomiędzy zadaniami poszczególnych struktur samorządu: gminy, powiatu, województwa,
- rozumie i potrafi ustalić podobieństwa i różnice w sprawowaniu władzy w monarchii konstytucyjnej i republice,
- potrafi wyjaśnić istotę społeczeństwa obywatelskiego,
- ocenia sytuację obywatela w państwie demokratycznym, autorytarnym i totalitarnym,
- umie określić rodzaje swobód obywatelskich, granice wolności.

Ocena celująca (poziom wymagań wykraczających poza program)

Uczeń:

- posiada wiedzę i umiejętności wykraczające poza program,
- rozwija własne zainteresowania,
- bierze udział z sukcesami w konkursach,
- jest bardzo aktywny na lekcjach,
- wykonuje szereg zadań dodatkowych z własnej inicjatywy,
- jest żywo zainteresowany tym, co dzieje się w Polsce i na świecie,
- angażuje się w akcje o charakterze humanitarnym, ekologicznym, wolontariackim,
- umiejętnie formułuje argumenty, wypowiada się bardzo poprawnym językiem,
- potrafi doskonale zaplanować i zorganizować pracę swoją i innych.

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów:

- praca domowa,
- odpowiedź ustna,
- kartkówki (obejmujące materiał z trzech ostatnich tematów lekcji),
- sprawdziany (obejmujące większą partię materiału lub cały dział),
- testy kompetencji,
- projekty przedmiotowe,
- osiągnięcia w konkursach szkolnych i wyższego szczebla,
- aktywność na zajęciach (system plusów).

Sprawdziany (prace klasowe), testy kompetencji i zapowiedziane kartkówki są obowiązkowe. Jeżeli uczeń opuścił sprawdzian (pracę klasową), test kompetencji, zapowiedzianą kartkówkę, to powinien ją napisać (sprawdzian zaliczyć) najpóźniej na dwutygodnie od powrotu do szkoły. Maksymalny termin napisania prac obowiązkowych dotyczy uczniów, których nieobecność usprawiedliwiona trwała co najmniej tydzień.

Uczeń uchylający się od sprawdzianów (prac klasowych) lub testów kompetencji tzn. nieobecny bez usprawiedliwienia w dniu sprawdzianu, traci prawo do poprawiania oceny z tego sprawdzianu w dodatkowym terminie.

Testy kompetencji.

W każdym półroczu uczniowie piszą po jednym teście z wiedzy i umiejętności z zakresu materiału klasy II omówionego do dnia testu.

O teście uczniowie dowiadują się od nauczyciela na miesiąc przed napisaniem. Ocena z testów wliczana jest do oceny półrocznej, a potem rocznej.

Poprawa ocen bieżących.

Każdą ocenę uczeń może poprawić. Poprawa jest dobrowolna. Termin poprawy następuje w dwóch tygodni od rozdania prac i tylko jeden raz, w terminie uzgodnionym z nauczycielem.

Przy poprawianiu pisemnych prac klasowych (sprawdzianów) punktacja nie zmienia się. Oceny otrzymane na poprawie wpisywane są do dziennika.

Nieprzygotowania do lekcji.

Uczeń ma prawo raz w półroczu zgłosić przed rozpoczęciem lekcji nieprzygotowanie bez ponoszenia konsekwencji. Nie dotyczy to sprawdzianów (prac klasowych), testów kompetencji, zapowiedzianych kartkówek i lekcji powtórzeniowych. Zgłoszenie nieprzygotowania nie upoważnia ucznia do braku pracy na bieżącej lekcji.

Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej:

Uczeń ma prawo do podwyższenia przewidywanej oceny rocznej o jeden stopień, jeśli w terminie tygodnia od podania oceny przewidywanej zgłosi do nauczyciela chęć poprawy tej oceny. Na sprawdzianie przygotowanym przez nauczyciela, uwzględniającym wymagania programowe na ocenę o jeden stopień wyższą od proponowanej, uczeń winien uzyskać minimum 80% prawidłowych odpowiedzi. Ocena z poprawy nie ma wagi.

Nauczyciele:

*Agnieszka Figiel
Małgorzata Głowińska*